

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Komitet Polityki Naukowej

Opinia Komitetu Polityki Naukowej z dnia 15 listopada 2019 r.
dotycząca Sprawozdania z działalności
Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w 2018 r.

Komitet Polityki Naukowej (KPN) po zapoznaniu się ze „*Sprawozdaniem z działalności NCBR w 2018 r.*” i po dyskusji stwierdza, że Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie z wymogami Ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju z 30.04.2010 r. oraz Rozporządzenia MNiSW z 9.09.2010 r., i zawiera niezbędne elementy sprawozdania z działalności oraz rocznego sprawozdania finansowego.

W części merytorycznej Sprawozdanie zgodne jest z wcześniej pozytywnie opiniowanym przez KPN Planem działalności na rok 2018.

Komitet nie zgłasza zasadniczych uwag do treści Sprawozdania, aczkolwiek poniżej przedstawia kilka sugestii, których wprowadzenie w życie podniosłoby wartość merytoryczną niektórych działań NCBiR oraz wartość poznawczą sprawozdania.

1. Duża liczba programów i konkursów, w zdecydowanej większości będących kontynuacją wcześniej realizowanych, stwarza z jednej strony wrażenie bogatego wyboru, równocześnie jednak daje podmiotom chcącym korzystać z oferty pewien próg poznawczy, przy którym mogą one nie trafić do właściwej oferty programowej. KPN proponuje rozważyć scalenie niektórych programów tak, by oferta stała się bardziej czytelna.
2. Uwagi rodzić może również rozłożenie akcentów w nakładach budżetowych na poszczególne programy, np. Go-Global (tylko 30 mln zł wsparcia dla firm komercjalizujących rezultaty prac na rynkach światowych), BRIDGE Classic (1,3 mln zł dla młodych innowatorów) czy Cybersecident (111,5 mln zł dla cyberdziałań wobec pojawiających się nowych globalnych zagrożeń). Z drugiej strony pozytywną informacją są większe nakłady np. dla programu LIDER (415 mln zł) skierowanego na budowę zespołów badawczych wokół młodych naukowców. Komitet rozumie, że rozkład środków to złożony problem będący wynikiem szeregu czynników, również zewnętrznych. Jednocześnie KPN sugeruje, by rozkład ten w maksymalnym stopniu odzwierciedlał priorytety polityki państwowej.
3. KPN zauważył znaczne opóźnienia w realizacji niektórych programów. Na przykład, dopiero ze znacznym opóźnieniem udało się w 2018 r. uruchomić program Funduszy Norweskich (jako jeden z wśród ponad 70 inicjatyw międzynarodowych,, do których nabór wniosków ruszył w III kwartale 2019 roku. Wprawdzie dopiero w grudniu 2018, ale udało się przynajmniej formalnie (powołanie zespołu redakcyjnego ds. przygotowań) uruchomić program

INFOSTRATEG dotyczący ważnego problemu zwiększenia efektywności wykorzystania dużej infrastruktury badawczej.

4. Ważnym elementem sprawozdania jest informacja o działaniach ewaluacyjnych programów, których odebrano w raportowanym okresie 15 (6 strategicznych, 8 w ramach POIR i 1 dla e-PIONIER) oraz rozpoczęto 6, które kontynuowane były w roku 2019. Brak jednak informacji czy ewaluację prowadziły podmioty zewnętrzne.—Stwierdzono, że większość ewaluacji miał charakter on-going, natomiast brak szczegółowej informacji o wynikach ewaluacji np. w postaci załącznika do Sprawozdania. Podobna uwaga dotyczy tabeli 4.5 (s.105) dotyczącej kontroli w NCBR. Jedyny komentarz w tabeli 4.5 to „wskazano uchybienia” bez np. końcowego podsumowania jakiego rodzaju były te uchybienia. **Komitet stoi na stanowisku, że zasadniczym celem działań NCBiR powinno być stymulowanie doskonałych wyników naukowych. Dlatego - oprócz stwierdzenia formalnej zasadności wydatkowania środków - istnieje potrzeba oceny doniosłości wyników otrzymywanych dzięki wsparciu NCBiR. Ocena taka może wynikać z zewnętrznego audytu, którego przeprowadzenie KPN postuluje.**
5. We wcześniejszych opiniach Komitet rekomendował, aby ewaluacja działalności była w podobny i spójny sposób przeprowadzana przez wszystkie podmioty pośredniczące w rozdysponowywaniu publicznych środków na naukę, jak NCN, NCBR, OPI, FNP i inne.

**Przewodnicząca
Komitetu Polityki Naukowej**

dr hab. Natalia Letki